

חינוך הוא תהליך של למידה, שבו האדם רוכש ידע, התמקצעות, מיומנויות, ערכים או עמדות. חינוך מאפשר לאדם לממש את יכולותיו ומאפשר למדינה להשביח את ההון האנושי שלה ובכך למצות את הפוטנציאל האנושי של אזרחיה. נתוני חינוך והשכלה כוללים את ההוצאה לחינוך; מערכת החינוך (תלמידים ועובדי הוראה); השכלה גבוהה והכשרה מקצועית. כמו כן, מובאים נתונים על נושאים מיוחדים בחינוך והשכלה.¹ הנתונים מתקבלים ממשד החינוך, ממוסדות להשכלה גבוהה, ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מסקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועוד.

נתונים נבחרים, 2018

סטודנטים באוניברסיטה הפתוחה

47.7 אלף
מהם:

לתואר ראשון 44.6 אלף
לתואר שני 2.5 אלף

מקבלי תארים מכל המוסדות להשכלה גבוהה

83.1 אלף
מהם:

תואר ראשון 51.3 אלף
תואר שני 25.3 אלף
תואר שלישי 1.6 אלף

תלמידים בחינוך על-תיכון (לא-אקדמי)

59.1 אלף

תלמידים בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (2017)

50.5 אלף

נבחנים בבחינות הבגרות

76.1%

מהנבחנים היו זכאים לתעודת בגרות

נשירה ממערכת החינוך 13.3 אלף (1.7%)

מתלמידי כיתות ז-יב נשרו מהמערכת ולא עברו למסגרת חלופית

השכלה גבוהה והכשרה מקצועית

סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך

266.8 אלף
מהם:

לתואר ראשון 193.4 אלף
לתואר שני 60.4 אלף
לתואר שלישי 11.6 אלף

הוצאה לאומית לחינוך

110.3 מיליארד ש"ח
(8.3% מהתמ"ג)

מערכת החינוך בתי ספר

תלמידים

1.763 מיליון

בחינוך היסודי

1.029 מיליון

בחינוך העל-יסודי

734.2 אלף

עובדי הוראה

158.1 אלף

מעונות יום וחינוך קדם-יסודי

ילדים בני 0-7

856.3 אלף

גנות בגנים

18.0 אלף

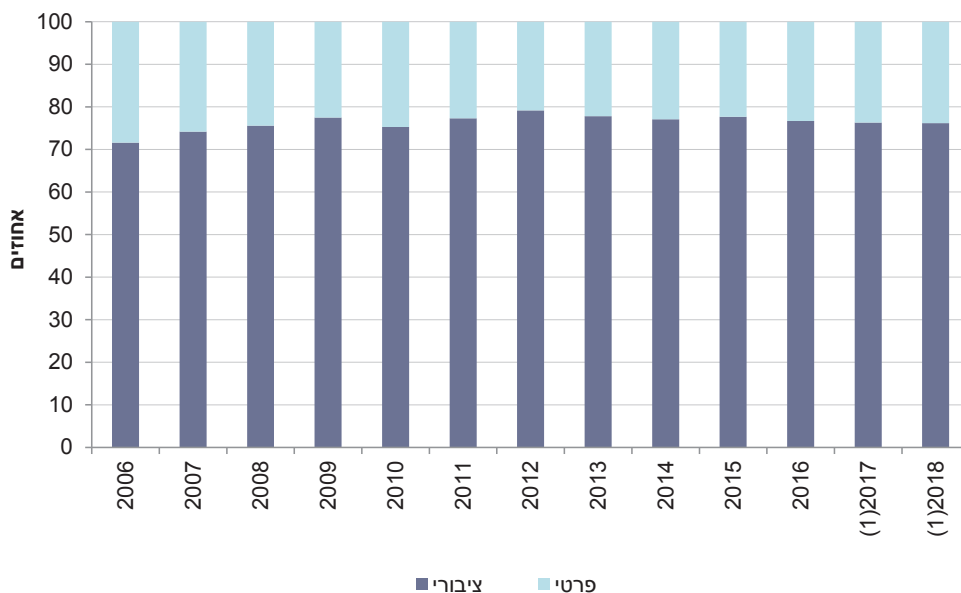
¹ שנת לימודים מתחילה בסוף שנה לועזית אחת ומסתיימת באמצע השנה הלועזית שאחריה (לדוגמה: שנת הלימודים תשע"ח החלה בסוף שנת 2017 והסתיימה באמצע שנת 2018). לשם הבהירות, שנות הלימודים מוצגות לפי השנה הלועזית העוקבת, למשל תשע"ח - 2018. הנושאים שבהם הנתונים מתייחסים לשנים לועזיות, ולא לשנות לימודים: הוצאה לאומית לחינוך; הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך; נבחנים בבחינות הבגרות; קורסים בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; מחקר טאליס (TALIS).

הוצאה לחינוך

הוצאה לאומית לחינוך

בשנת 2018 הסתכמה ההוצאה הלאומית לחינוך¹ ב-110.3 מיליארד ש"ח, שהם 8.3% מהתמ"ג. 76.2% מההוצאה הייתה במימון ציבורי (ממשלה, רשויות מקומיות ומלכ"רים), ו-23.8% - במימון פרטי (משקי בית ותרומות מחו"ל).

הוצאה לאומית לחינוך, לפי מגזר מממן
2018-2006

(1) נתונים ארעיים.

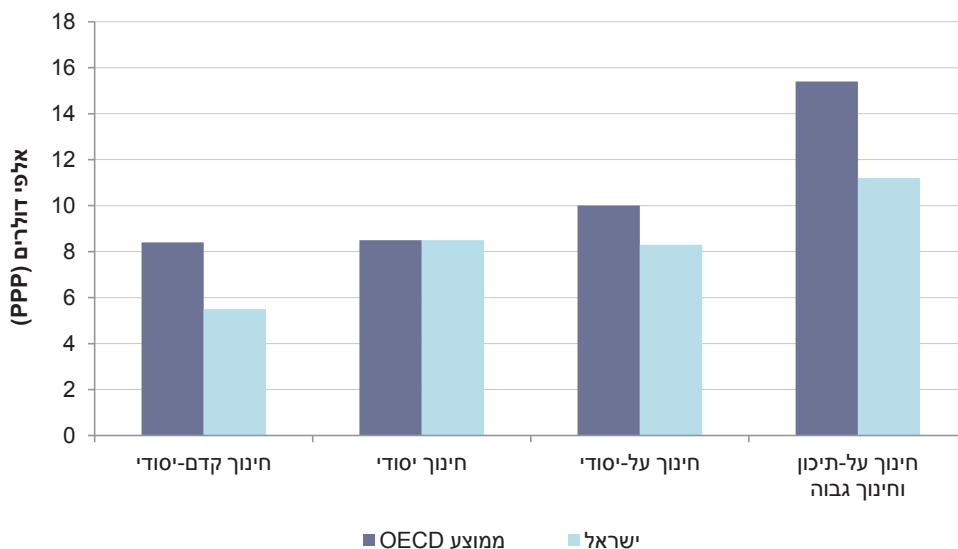
1 בהוצאה הלאומית לחינוך נכללות ההוצאות השוטפות בכל מוסדות החינוך הציבוריים והפרטיים (מחינוך קדם-יסודי ועד להשכלה גבוהה), הוצאות משקי בית לשיעורים פרטיים, לספרי לימוד וכדומה, וכן הוצאות לבניית מוסדות חינוך חדשים ולרכישת ציוד (השקעות בנכסים קבועים).

ישראל נמנית עם המדינות שבהן ההוצאה הלאומית לחינוך כאחוז מהתמ"ג (לא כולל תוכניות חינוך נוספות) היא מהגבוהות במדינות ה-OECD. בשנת 2016 ההוצאה הלאומית לחינוך כאחוז מהתמ"ג בישראל הייתה גבוהה במיוחד - 6.9%, לעומת 5.7% במוצע במדינות ה-OECD.

השוואת ההוצאה הממוצעת לחינוך לתלמיד במחירים בין-לאומיים קבועים (במונחי שווי כוח הקנייה: PPP – Purchasing Power Parity) מראה כי ברוב דרגי החינוך הייתה ההוצאה בישראל נמוכה מההוצאה הממוצעת במדינות ה-OECD. בבחינת פערים אלו יש להביא בחשבון שאחוז הצעירים בישראל גבוה מאחוז הצעירים הממוצע במדינות ה-OECD.

הוצאה ממוצעת לחינוך לתלמיד במוסדות ציבוריים ובמוסדות פרטיים בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע), לפי דרג חינוך

2016

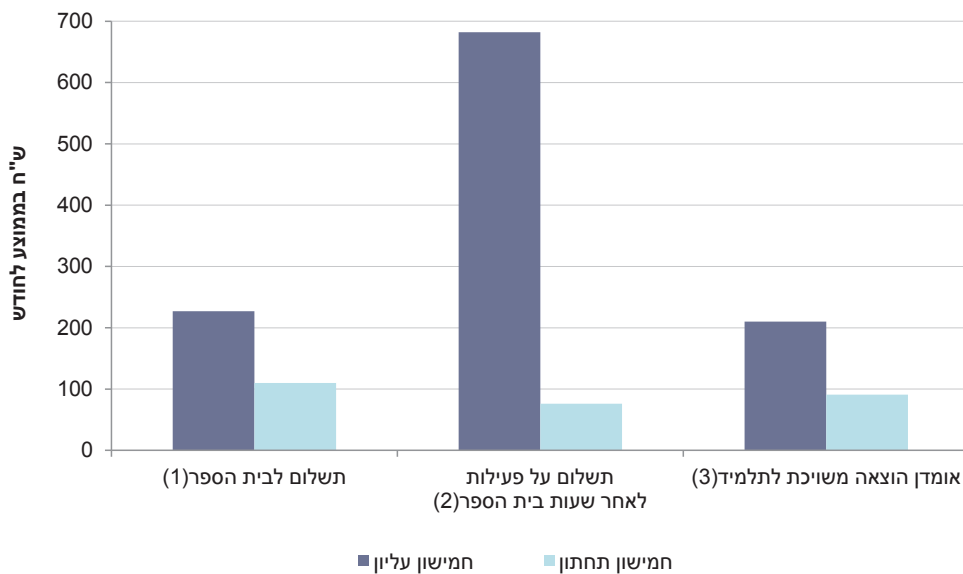
מקור הנתונים: OECD, Education at a Glance 2019.

הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך

ההוצאה הפרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך בשנת 2017 הייתה 562 ש"ח למשק בית בממוצע לחודש. בחלוקת משקי הבית לחמישוניים, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, נמצא כי בחמישון העליון הגיעה ההוצאה ל-1,119 ש"ח בממוצע לחודש, פי ארבעה לעומת החמישון התחתון, שבו הייתה ההוצאה 277 ש"ח בממוצע לחודש.

הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך, לפי חמישוני הכנסה של משק הבית

2017

- (1) כולל תשלום חובה ותשלום רשות.
- (2) כולל הוצאות עבור חוגים, שיעורים פרטיים ומבחנים.
- (3) כולל הוצאות לרכישת ספרים ומחברות, כלי כתיבה, מחשב וציוד נלווה, שירותי אינטרנט ומיניו לספרייה.

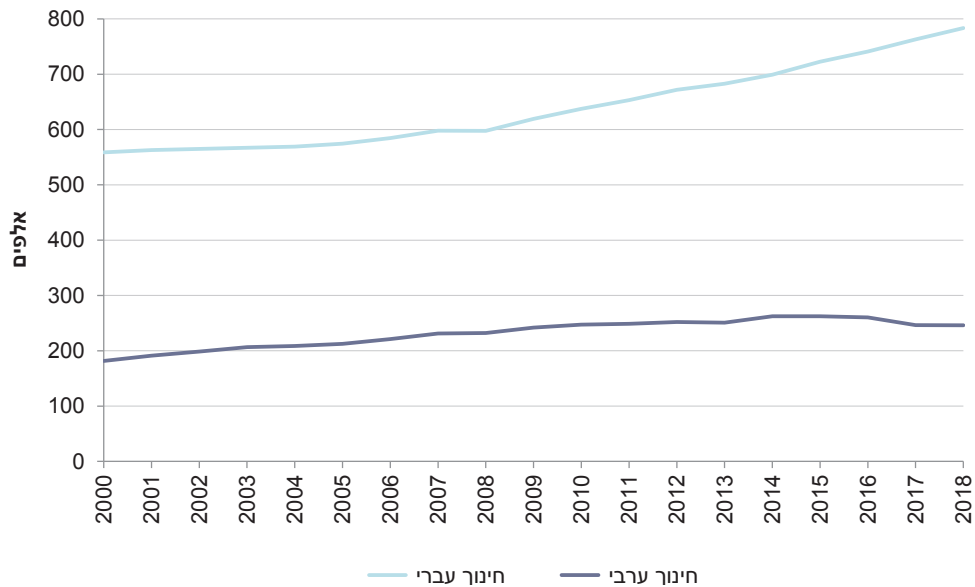
מערכת החינוך

בשנת 2018 למדו בבתי הספר היסודיים והעל-יסודיים 1.763 מיליון תלמידים, ולימדו בהם 158.1 אלף עובדי הוראה. נוסף על כך, בחינוך הקדם-יסודי ובמעונות היום היו בשנה זו 856.3 אלף ילדים בני 0-7. בגנים שבפיקוח משרד החינוך היו 18.0 אלף גנות.

חינוך יסודי

בשנת 2018 למדו 1.029 מיליון תלמידים בבתי ספר יסודיים (76.1% בחינוך העברי ו-23.9% בחינוך הערבי). בשנים 2000-2018 נצפתה מגמת עלייה במספר התלמידים, הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי (40.2% ו-35.4%, בהתאמה), אולם בשנים האחרונות (2016-2018) מספר התלמידים בחינוך העברי עלה ב-5.7%, ואילו מספר התלמידים בחינוך הערבי ירד ב-5.6%.

תלמידים בחינוך היסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי
2018-2000

פיקוח בחינוך העברי

בחינוך העברי שלושה זרמים עיקריים: ממלכתי, ממלכתי-דתי וחרדי. רוב תלמידי החינוך העברי לומדים בבתי ספר שבפיקוח הממלכתי, אך בין השנים 2000 ו-2018 ירד חלקם מ-60.4% ל-51.7%. באותן השנים אחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר בפיקוח הממלכתי-דתי היה יציב (19.2% ו-18.5%, בהתאמה), ואילו אחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר בפיקוח החרדי עלה מ-20.4% ל-29.8%.

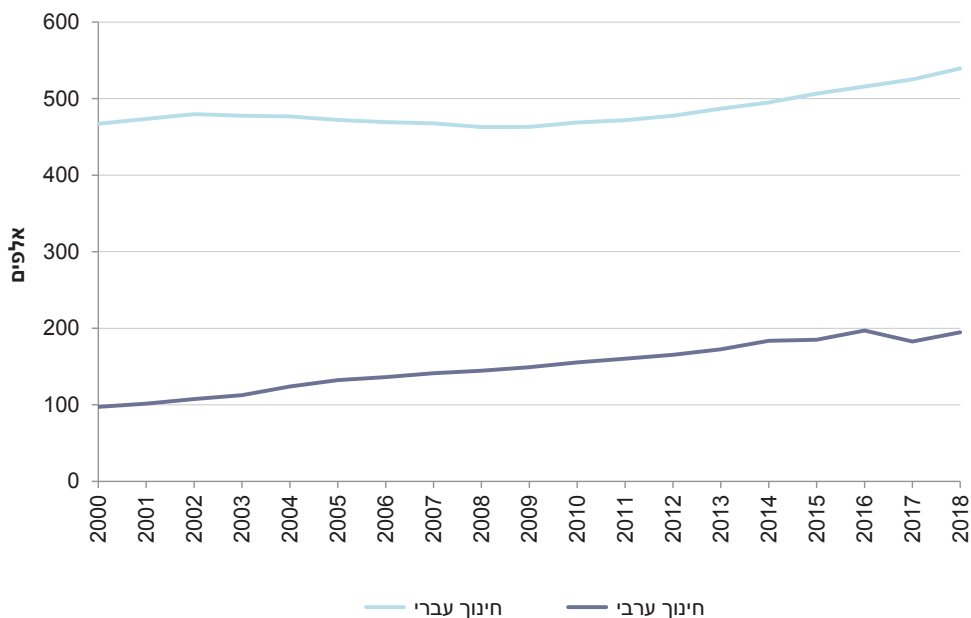
תלמידים עם צרכים מיוחדים

מכלל התלמידים שלמדו בבתי ספר יסודיים בשנת 2018, 12.7% היו עם צרכים מיוחדים (130.8 אלף תלמידים, מהם 15.7 אלף בבתי ספר מיוחדים). ל-53.9% מתלמידים אלו הייתה לקות למידה, ל-11.0% הפרעות התנהגותיות, ל-8.4% עיכוב שפתי ול-6.1% אוטיזם.

חינוך על-יסודי

בשנת 2018 למדו 734.2 אלף תלמידים בבתי ספר על-יסודיים (73.5% בחינוך העברי ו-26.5% בחינוך הערבי). בשנים 2000-2018 מספר התלמידים בחינוך העברי עלה במתינות (15.4%), ואילו מספר התלמידים בחינוך הערבי הוכפל.

תלמידים בחינוך העל-יסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי
2018-2000

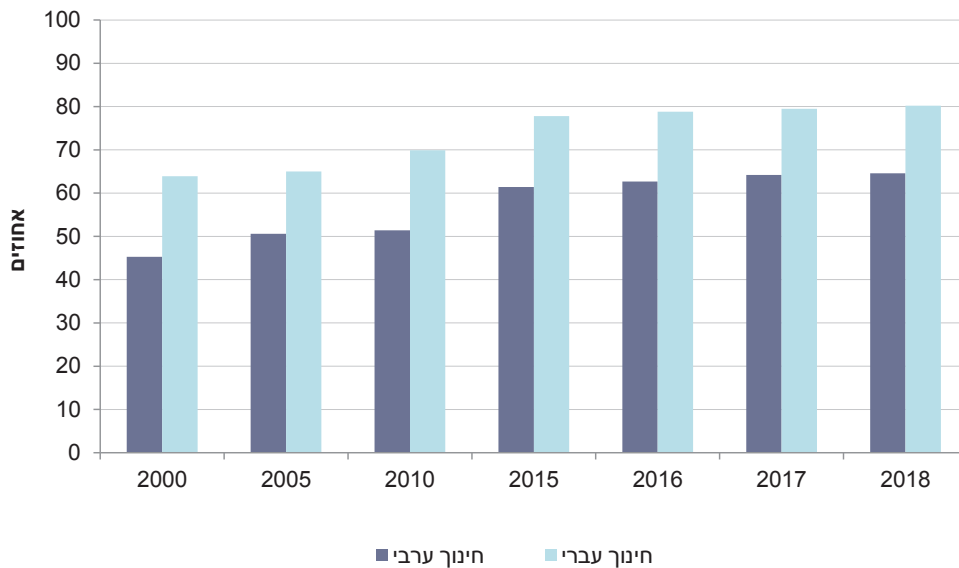
תלמידים עם צרכים מיוחדים

מכלל התלמידים שלמדו בבתי ספר על-יסודיים בשנת 2018, 10.7% היו עם צרכים מיוחדים (78.7 אלף תלמידים, מהם 12.0 אלף בבתי ספר מיוחדים). ל-63.7% מתלמידים אלו הייתה לקות למידה, ל-13.2% הפרעות התנהגותיות, ל-5.9% - אוטיזם ול-3.7% - משכל גבולי.

זכאים לתעודת בגרות

בשנת 2018 76.1% מהנבחנים בבחינות הבגרות היו זכאים לתעודה. אחוז הזכאים בחינוך העברי (80.2%) היה גבוה מאוד לעומת אחוז הזכאים בחינוך הערבי (64.6%). בחינוך העברי אחוז הזכאים בפיקוח החרדי (35.5%) היה נמוך מאוד לעומת אחוז הזכאים בפיקוח הכללי (84.1%) ובפיקוח מינהל החינוך הדתי (85.6%).

זכאים לתעודת בגרות מהנבחנים - חינוך עברי וחינוך ערבי שנים נבחרות

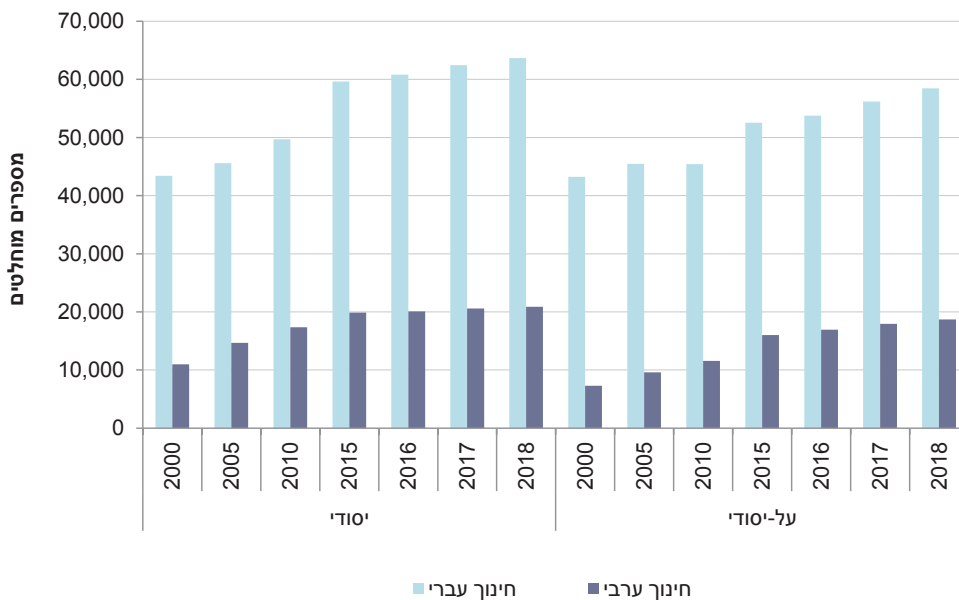
עובדי הוראה

מספר עובדי הוראה

בשנת 2018 לימדו בבתי ספר יסודיים בחינוך העברי 63.7 אלף עובדי הוראה, לעומת 43.4 אלף בשנת 2000 (עלייה של 46.6%). בחינוך הערבי גדל מספרם מ-11.0 אלף בשנת 2000 ל-20.9 אלף בשנת 2018 (עלייה של 89.8%).

בבתי ספר על-יסודיים בחינוך העברי לימדו בשנת 2018 58.5 אלף עובדי הוראה, לעומת 43.3 אלף בשנת 2000 (עלייה של 35.2%). לעומת זאת, בחינוך הערבי חלה בשנים אלו עלייה ניכרת במספרם - מ-7.3 אלף ל-18.7 אלף (156.9%).

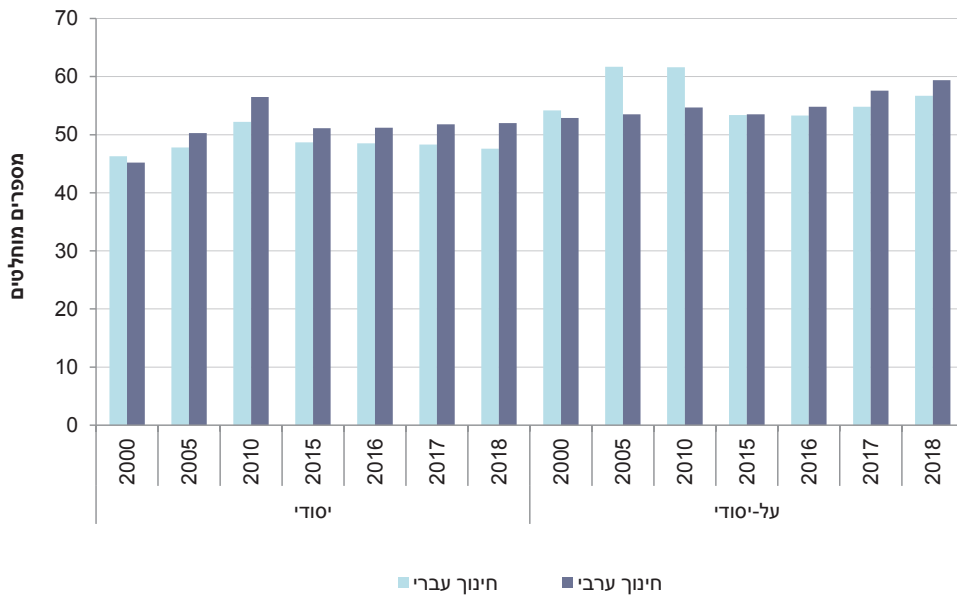
עובדי הוראה, לפי דרג חינוך - חינוך עברי וחינוך ערבי שנים נבחרות

ממוצע שעות עבודה שבועיות לכיתה

בשנים 2018-2000 ממוצע שעות העבודה השבועיות לכיתה¹ בבתי ספר יסודיים היה יציב בחינוך העברי (46.3 ו-47.6 שעות, בהתאמה), ואילו בחינוך הערבי הוא עלה מ-45.2 שעות ל-52.0 שעות. בבתי ספר על-יסודיים בחינוך הערבי ממוצע שעות העבודה השבועיות עלה מ-52.9 שעות בשנת 2000 ל-59.4 שעות בשנת 2018.

ממוצע שעות עבודה שבועיות לכיתה,⁽¹⁾ לפי דרג חינוך - חינוך עברי וחינוך ערבי שנים נבחרות

(1) כולל שעות פרונטליות ושעות פרטניות; לא כולל שעות שהייה.

1 שעות עבודה שבועיות כוללות שעות פרונטליות ושעות פרטניות ואינן כוללות שעות שהייה.

גיל

אחוז עובדי ההוראה הצעירים (עד גיל 29) ירד בהדרגה בשנים 2000-2018, הן בבתי ספר יסודיים והן בבתי ספר על-יסודיים. בבתי ספר יסודיים ירד האחוז מ-21.2% בשנת 2000 ל-12.5% בשנת 2018, ובבתי ספר על-יסודיים הוא ירד מ-13.3% ל-9.9%, בהתאמה. בד בבד אחוז עובדי ההוראה המבוגרים (בני 50 ומעלה) עלה בבתי ספר יסודיים מ-14.9% בשנת 2000 ל-22.9% בשנת 2018, ובבתי ספר על-יסודיים הוא עלה מ-24.9% ל-31.5%, בהתאמה.

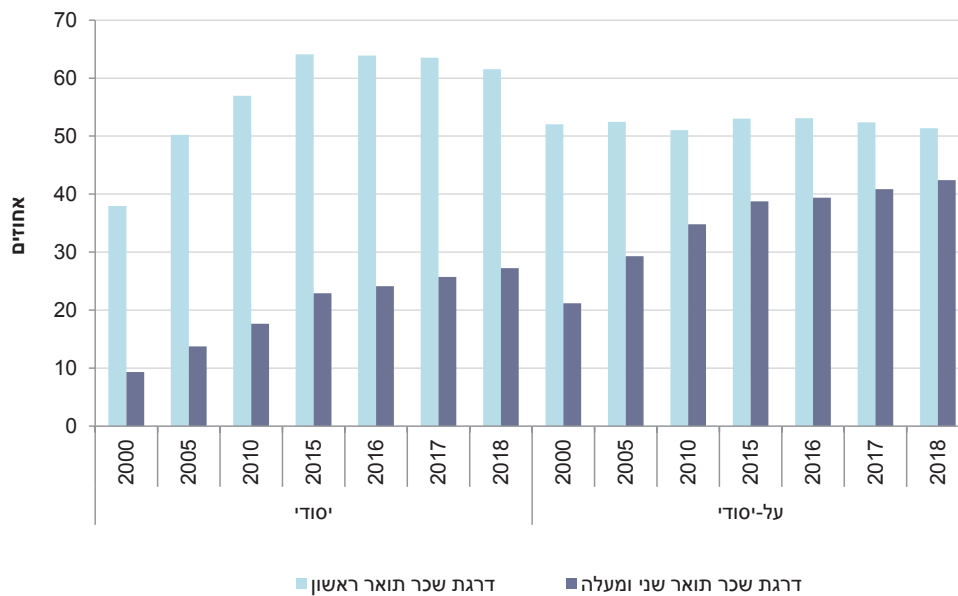
עובדי הוראה, לפי דרג חינוך וגיל שנים נבחרות

השכלה¹

אחוז עובדי ההוראה בעלי דרגת שכר תואר ראשון בבתי ספר יסודיים עלה באופן ניכר מ-38.0% בשנת 2000 ל-61.6% בשנת 2018, ואילו אחוז עובדי ההוראה בעלי דרגת שכר תואר שני ומעלה עלה מ-9.3% ל-27.2%, בהתאמה. בבתי ספר על-יסודיים אחוז עובדי ההוראה בעלי דרגת שכר תואר ראשון היה יציב בשנים אלו (כ-51.5%), ואילו אחוז עובדי ההוראה בעלי דרגת שכר תואר שני ומעלה עלה מ-21.2% ל-42.4%.

עובדי הוראה, לפי השכלה⁽¹⁾
שנים נבחרות

(1) כולל דרגות שכר "שוות ערך" לדרגות שכר אקדמיות.

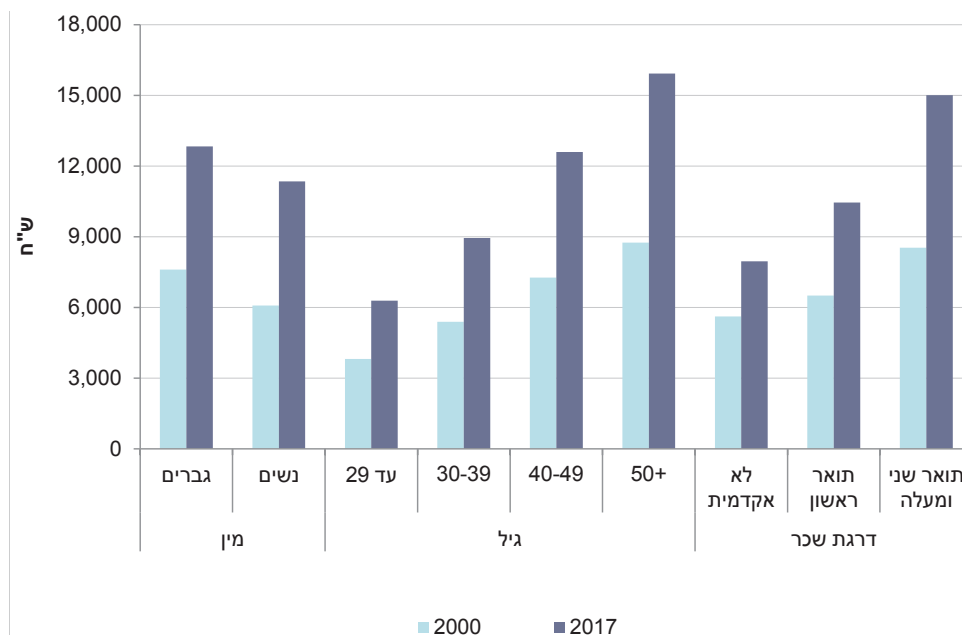
1 השכלה של עובדי הוראה מוגדרת על פי דרגת השכר שלהם, כולל דרגות שכר "שוות ערך" לדרגות שכר אקדמיות.

שכר חודשי ממוצע

השכר החודשי הממוצע של עובדי הוראה גדל מ-6,382 ש"ח בשנת 2000 ל-11,612 ש"ח בשנת 2017 (עלייה של 81.9%). בשנים אלו גדל השכר ב-86.7% בקרב נשים וב-68.7% בקרב גברים. בקרב עובדי הוראה צעירים (עד גיל 29) גדל השכר ב-64.6%, ואילו בקרב עובדי הוראה מבוגרים (בני 50 ומעלה) הוא גדל ב-82.1%. הפער בשכר החודשי הממוצע בין עובדי הוראה מבוגרים לעובדי הוראה צעירים עלה מפי 2.3 בשנת 2000 לפי 2.5 בשנת 2017. הפער בשכר החודשי הממוצע בין בעלי דרגת שכר תואר שני ומעלה לבין בעלי דרגת שכר תואר ראשון עלה בשנים אלו מ-31.2% ל-43.7%.

שכר חודשי ממוצע של עובדי הוראה, לפי מין, גיל והשכלה

2017 ו-2000

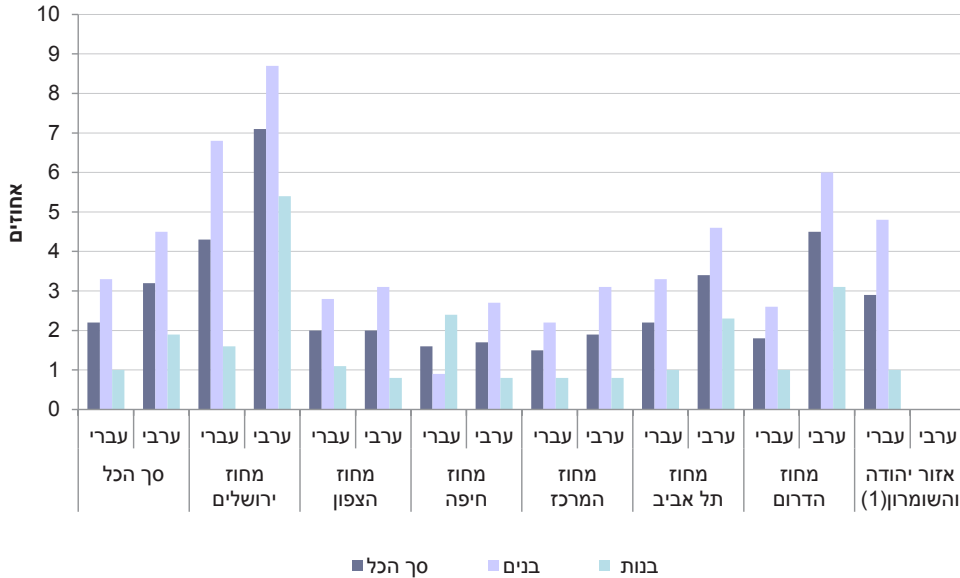

נשירה ממערכת החינוך

מתוך כלל תלמידי כיתות ז-יב במערכת שבפיקוח משרד החינוך, 17.8 אלף נשרו במהלך שנת 2018 או במעבר לשנת 2019¹. 13.3 אלף מהתלמידים שנשרו לא עברו למסגרת חלופית, וחלקם בקרב כלל תלמידי כיתות ז-יב היה 1.7% (1.6% מתלמידי החינוך העברי לעומת 2.1% מתלמידי החינוך הערבי). בשנת 2018 או במעבר לשנת 2019 אחוז הנושרים בקרב תלמידי כיתות ז-יב היה 2.5%, כמו אחוז הנושרים בשנת 2017 או במעבר לשנת 2018.

האחוז הגדול ביותר של תלמידים שנשרו נמצא במחוז ירושלים, הן בחינוך העברי (4.3%) והן בחינוך הערבי (7.1%). ברוב המחוזות אחוז הבנים שנשרו היה גדול מאחוז הבנות שנשרו, הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי (למעט בחינוך העברי במחוז חיפה).

תלמידי כיתות ז-יב שנשרו ממערכת החינוך במהלך 2018 או במעבר ל-2019, לפי מחוז מגורים ומין - חינוך עברי וחינוך ערבי

(1) יישובים ישראליים.

¹ הואיל ואין נתונים זמינים על מוסדות חינוך רבים במזרח ירושלים, הנתון אינו כולל תלמידים ערבים תושבי העיר.

השכלה גבוהה, השכלה על-תיכונית (לא-אקדמית) והכשרה מקצועית

בשנת 2018 יותר מ-400 אלף איש למדו לתואר אקדמי, לתעודה על-תיכונית (לא-אקדמית) או בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. מערכת ההשכלה הגבוהה כללה בשנת 2018 266.8 אלף סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך (193.4 אלף למדו לתואר ראשון, 60.4 אלף - לתואר שני, 11.6 אלף - לתואר שלישי ו-1.5 אלף - לתעודה אקדמית). נוסף עליהם למדו 47.7 אלף סטודנטים באוניברסיטה הפתוחה (44.6 אלף - לתואר ראשון, 2.5 אלף - לתואר שני ו-615 לתעודה אקדמית). בשנת 2018 היו 83.1 אלף מקבלי תארים מכל המוסדות להשכלה גבוהה (51.3 אלף מקבלי תואר ראשון, 25.3 אלף מקבלי תואר שני, 1.6 אלף מקבלי תואר שלישי ו-5.0 אלף מקבלי תעודה אקדמית - כולל ממכללות אקדמיות וממכללות אקדמיות לחינוך).

בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) למדו בשנת 2018 59.1 אלף תלמידים.

בשנת 2017 למדו במכינות קדם-אקדמיות 11.4 אלף תלמידים: 8.4 אלף למדו במסלול ייעודי (48.6% במדעי הרוח והחברה, 42.9% במדעים המדויקים ובהנדסה, 8.5% במדעי הטבע והחיים), 2.7 אלף למדו במסלול בגרות, 256 למדו במסלול קדם-ייעודי, ו-72 למדו במסלול השלמת 12 שנות לימוד. 50.5 אלף תלמידים למדו בשנת 2017 בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

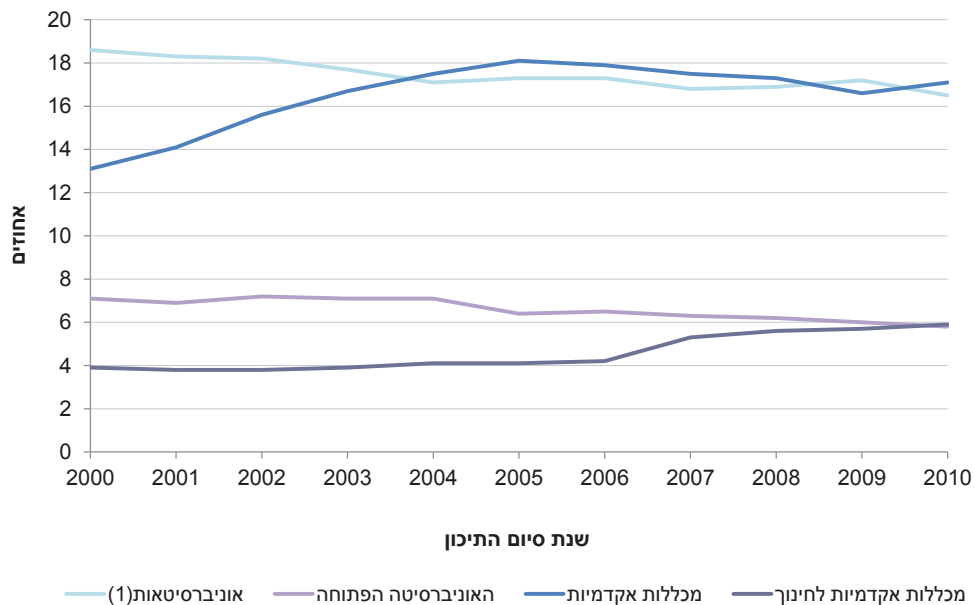
המשך ללימודים גבוהים אקדמיים (תואר ראשון)¹

בשנים האחרונות עלה אחוז מסיימי התיכון שהמשיכו ללימודים גבוהים אקדמיים (תואר ראשון) בתוך שמונה שנים מסיום התיכון (עבור מסיימי תיכון בשנת 2010 - מעקב עד 2018). אחוז הממשיכים ללימודים גבוהים אקדמיים בקרב מסיימי תיכון בשנת 2010 היה גדול מהאחוז בקרב מסיימי תיכון בשנת 1993 (45.2% לעומת 41.8%, בהתאמה).

בחינת המשך הלימודים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה מצביעה על ירידה באחוז הממשיכים ללימודים באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה) - מ-18.6% בקרב מסיימי תיכון בשנת 2000 ל-16.5% בקרב מסיימי תיכון בשנת 2010. לעומת זאת, באחוז הממשיכים ללימודים במכללות האקדמיות חלה עלייה ניכרת (מ-13.1% ל-17.1%, בהתאמה).

מסיימי תיכון שהמשיכו ללימודי תואר ראשון בתוך שמונה שנים מסיום התיכון (מעקב עד 2018), לפי שנת סיום התיכון וסוג מוסד להשכלה גבוהה

2010-2000

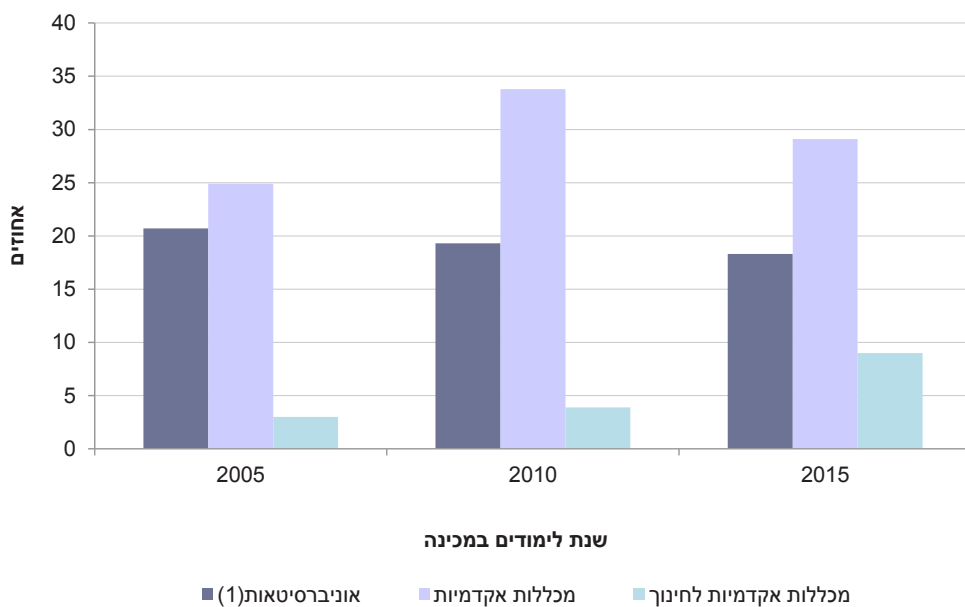
(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

1 לא כולל מסיימי תיכון בחינוך העברי או בחינוך הערבי שהמשיכו ללימודים בחו"ל.

בקרב מסיימי תיכון בשנת 2010 נמצא פער גדול בין החינוך העברי לחינוך הערבי באחוז הזכאים לתעודת בגרות שהמשיכו ללימודים גבוהים אקדמיים (68.4%-ו-52.2%, בהתאמה).

בקרב תלמידי מכינות קדם-אקדמיות, אחוז הממשיכים ללימודים גבוהים אקדמיים בתוך שלוש שנים (מעקב עד 2018) עלה בשנים 2015-2005 מ-48.5% ל-56.4%, אך אחוז הממשיכים ללמוד באוניברסיטאות ירד (מ-20.7% בשנת 2005 ל-18.3% בשנת 2015).

**תלמידי מכינות קדם-אקדמיות שהמשיכו ללימודי תואר ראשון
בתוך שלוש שנים (מעקב עד 2018),
לפי שנת לימודים במכינה וסוג מוסד להשכלה גבוהה
שנים נבחרות**

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

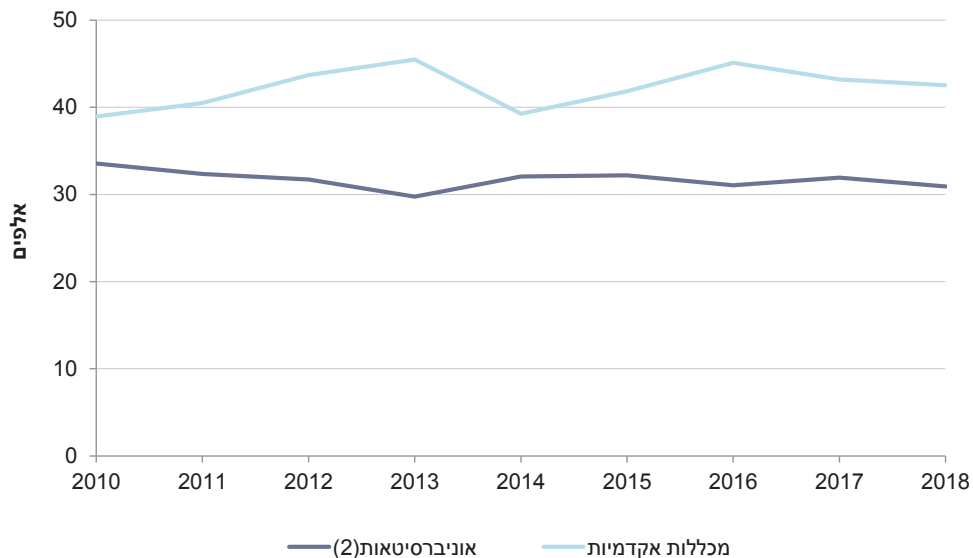
תואר ראשון

מועמדים ללימודי תואר ראשון

בשנת 2018 נרשמו 30.9 אלף מועמדים ללימודי תואר ראשון באוניברסיטאות ו-42.5 אלף מועמדים ללימודי תואר ראשון במכללות האקדמיות (מועמדים שנרשמו גם לאוניברסיטאות וגם למכללות האקדמיות נספרו בשתי האוכלוסיות); הנתונים אינם כוללים את האוניברסיטה הפתוחה, שבה יש קבלה פתוחה ללימודי תואר ראשון, ואת המכללות האקדמיות לחינוך. בין שנת 2010 לשנת 2018 מספר המועמדים ללימודים באוניברסיטאות ירד ב-7.8%, ואילו מספר המועמדים ללימודים במכללות האקדמיות עלה ב-9.3%.

בשנת 2018 76.2% מהמועמדים שנרשמו לאוניברסיטאות התקבלו ללימודי תואר ראשון, לעומת 81.8% מהמועמדים שנרשמו למכללות האקדמיות (אחוזי הקבלה למקצוע בעדיפות ראשונה היו 65.1%-72.0%, בהתאמה).

מועמדים ללימודי תואר ראשון, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה⁽¹⁾
2018-2010

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה ומכללות אקדמיות לחינוך. מועמדים שנרשמו גם לאוניברסיטאות וגם למכללות האקדמיות נספרו בשתי האוכלוסיות.

(2) נתוני אוניברסיטת אריאל בשומרון (לשעבר "המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון") נכללו בנתוני המכללות האקדמיות עד שנת 2013; משנת 2014 נתוני המוסד נכללים בנתוני האוניברסיטאות.

סטודנטים לתואר ראשון

בשנת 2018 למדו לתואר ראשון 193.4 אלף סטודנטים: 74.7 אלף למדו באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה), 90.1 אלף - במכללות האקדמיות ו-28.5 אלף - במכללות האקדמיות לחינוך. בשנים 2000-2018 עלה מאוד מספר הסטודנטים לתואר ראשון, בעיקר בשל עלייה ניכרת במספר הסטודנטים לתואר ראשון במכללות האקדמיות. במהלך שנים אלו השתנה הרכב הסטודנטים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה: בשנת 2000 כרבע מהסטודנטים לתואר ראשון (25.2%) למדו במכללות האקדמיות, ואילו בשנת 2018 כמעט מחצית מהסטודנטים לתואר ראשון (46.6%) למדו בהן.

סטודנטים לתואר ראשון, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה שנים נבחרות

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

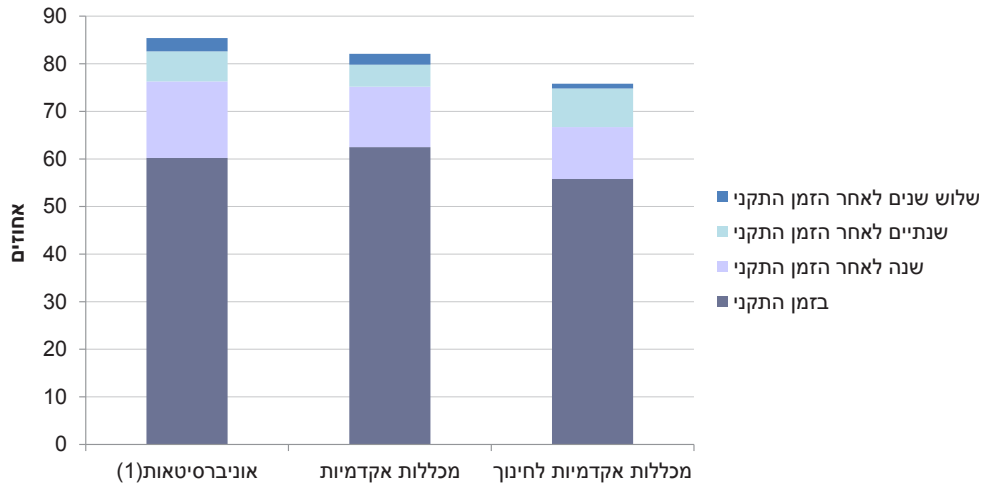
באוניברסיטה הפתוחה למדו בשנת 2018 44.6 אלף סטודנטים לתואר ראשון.

מהלך לימודים של סטודנטים חדשים לתואר ראשון (מעקב עד 2018)

כדי לאמוד את סיכוייהם של סטודנטים להשלים את לימודיהם, נבחן היקף השלמת הלימודים בקרב סטודנטים שהחלו ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה.

אחוז הסטודנטים שהחלו ללמוד בשנת 2011 והשלימו את לימודיהם עד שלוש שנים מהזמן התקני (זמן תקני הוא בין שלוש לחמש שנים ומשתנה ממקצוע למקצוע) היה 85.4% באוניברסיטאות, 82.1% במכללות האקדמיות ו-75.8% במכללות האקדמיות לחינוך. **בזמן התקני** השלימו את לימודיהם 60.2% מהסטודנטים באוניברסיטאות, 62.5% מהסטודנטים במכללות האקדמיות ו-55.8% מהסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך.

סטודנטים חדשים לתואר ראשון שהחלו ללמוד בשנת 2011, והשלימו את לימודיהם (מעקב עד 2018), לפי זמן סיום הלימודים וסוג מוסד להשכלה גבוהה

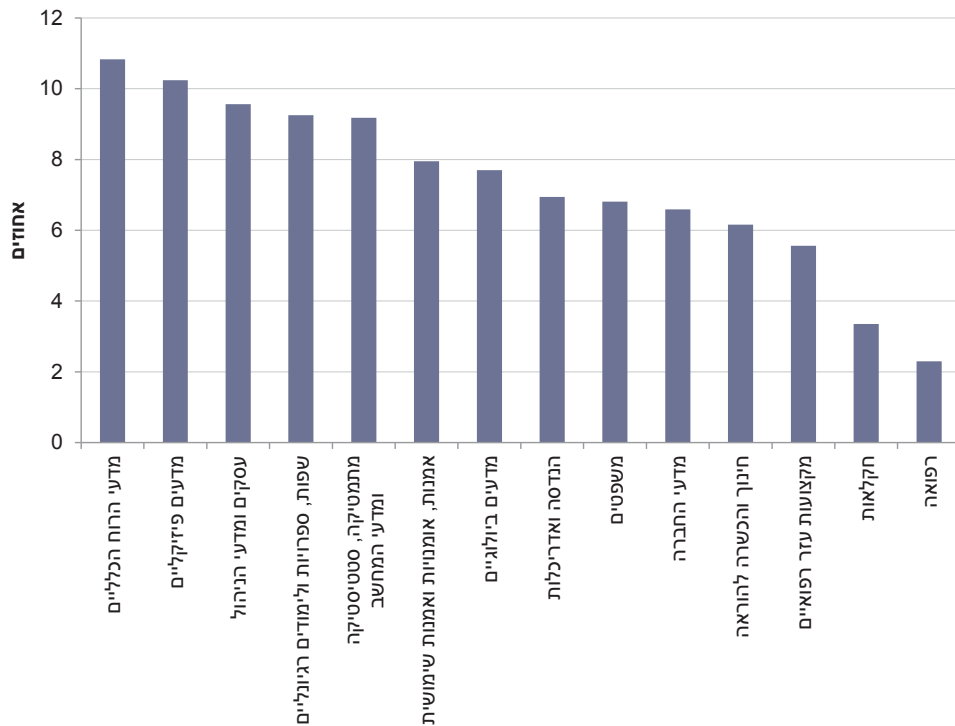

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

נשירה לאחר שנת לימודים אחת

מכלל הסטודנטים שהחלו ללמוד בשנת 2017 ונשרו לאחר שנת לימודים אחת, האחוז הגדול ביותר נמצא בתחום מדעי הרוח הכלליים (10.8%), והאחוז הקטן ביותר - בתחום הרפואה (2.3%).

סטודנטים שהחלו ללמוד בשנת 2017 ולא המשיכו ללמוד בשנת 2018, לפי תחום לימוד

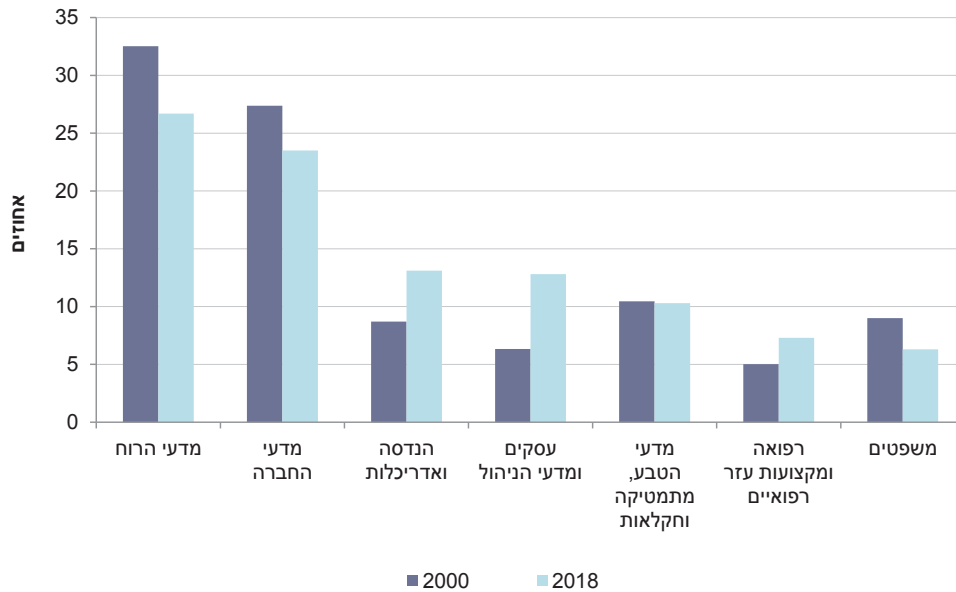

מקבלי תואר ראשון

בשנת 2018 היו 51.3 אלף מקבלי תואר ראשון (22.7 אלף מהאוניברסיטאות, כולל האוניברסיטה הפתוחה, 20.8 אלף מהמכללות האקדמיות ו-7.8 אלף מהמכללות האקדמיות לחינוך). בשנים 2000-2018 חלה עלייה ניכרת של 74.9% במספר מקבלי תואר ראשון. מתוך כלל מקבלי תואר ראשון בשנת 2018 26.7% למדו מדעי הרוח, 23.5% למדו מדעי החברה, 13.1% למדו הנדסה ואדריכלות, ו-12.8% למדו עסקים ומדעי הניהול.

מקבלי תואר ראשון, לפי תחום לימוד

2018 ו-2000

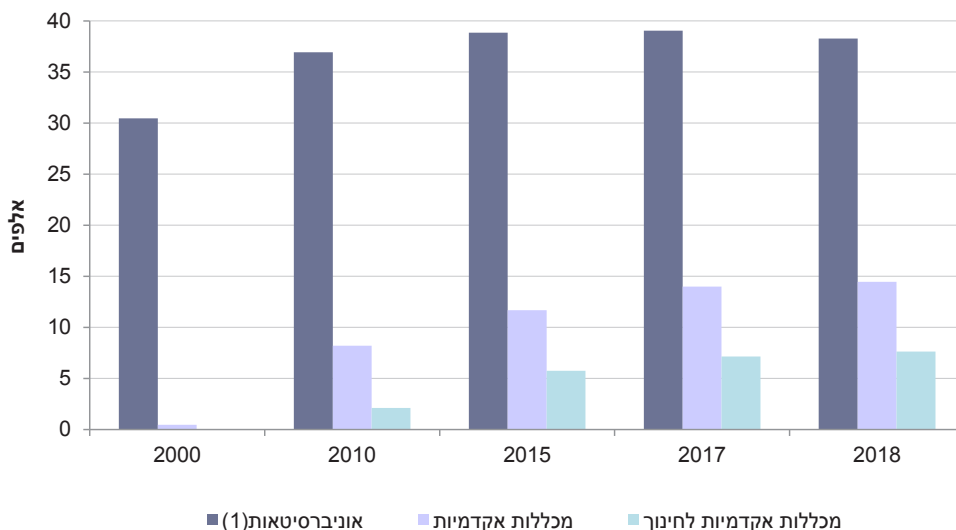

תארים מתקדמים

סטודנטים לתואר שני

בשנת 2018 למדו לתואר שני 60.4 אלף סטודנטים: 38.3 אלף למדו באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה), 14.5 אלף - במכללות האקדמיות ו-7.6 אלף - במכללות האקדמיות לחינוך. בשנים 2000-2018 עלה מאוד (95.2%) מספר הסטודנטים לתואר שני. הרכב הסטודנטים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה בתקופה זו: בשנת 2000 כמעט כל הסטודנטים לתואר שני (98.5%) למדו באוניברסיטאות, והשאר (1.5%) למדו במכללות האקדמיות. גם בשנת 2018 רוב הסטודנטים לתואר שני (63.4%) למדו באוניברסיטאות, אך אחוז הלומדים במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך עלה (24.0% ו-12.6%, בהתאמה).

סטודנטים לתואר שני, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה שנים נבחרות

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

באוניברסיטה הפתוחה למדו בשנת 2018 2.5 אלף סטודנטים לתואר שני.

מקבלי תואר שני

בשנת 2018 היו 25.3 אלף מקבלי תואר שני (15.3 אלף מהאוניברסיטאות, כולל האוניברסיטה הפתוחה, 7.0 אלף מהמכללות האקדמיות ו-3.0 אלף מהמכללות האקדמיות לחינוך). בשנים 2000-2018 שולש מספרם של מקבלי תואר שני (7.5 אלף בשנת 2000). מתוך כלל מקבלי תואר שני בשנת 2018 30.6% למדו מדעי הרוח, 25.7% למדו עסקים ומדעי הניהול, 17.4% למדו מדעי החברה, ו-7.4% למדו מדעי הטבע ומתמטיקה.

סטודנטים לתואר שלישי

בשנת 2018 למדו לתואר שלישי 11.6 אלף סטודנטים (הלימודים התקיימו באוניברסיטאות בלבד). בשנים 2000-2018 חלה במספרם עלייה ניכרת של 74.1%.

מקבלי תואר שלישי

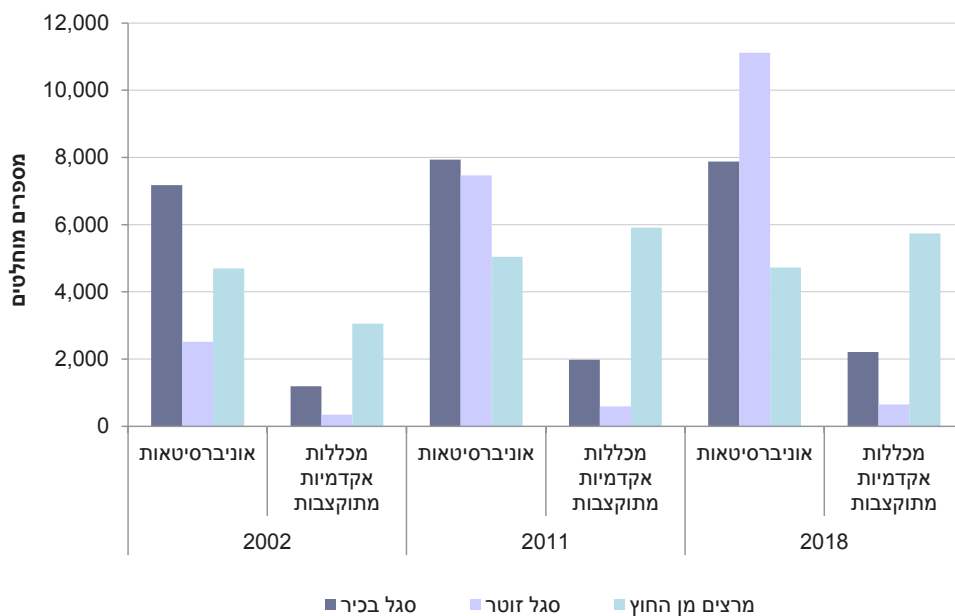
בשנת 2018 היו 1.6 אלף מקבלי תואר שלישי מהאוניברסיטאות. 46.8% למדו מדעי הטבע ומתמטיקה, 20.4% למדו מדעי הרוח, 15.8% למדו מדעי החברה, ו-12.1% למדו הנדסה ואדריכלות.

סגל אקדמי במוסדות להשכלה גבוהה¹

מספר משרות

בשנת 2018 היו באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות המתוקצבות 33,473 משרות בסגל האקדמי. בשנים 2002-2018 עלה מספר המשרות ב-64.7% באוניברסיטאות וב-84.7% במכללות האקדמיות המתוקצבות.

משרות סגל אקדמי, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה
שנים נבחרות

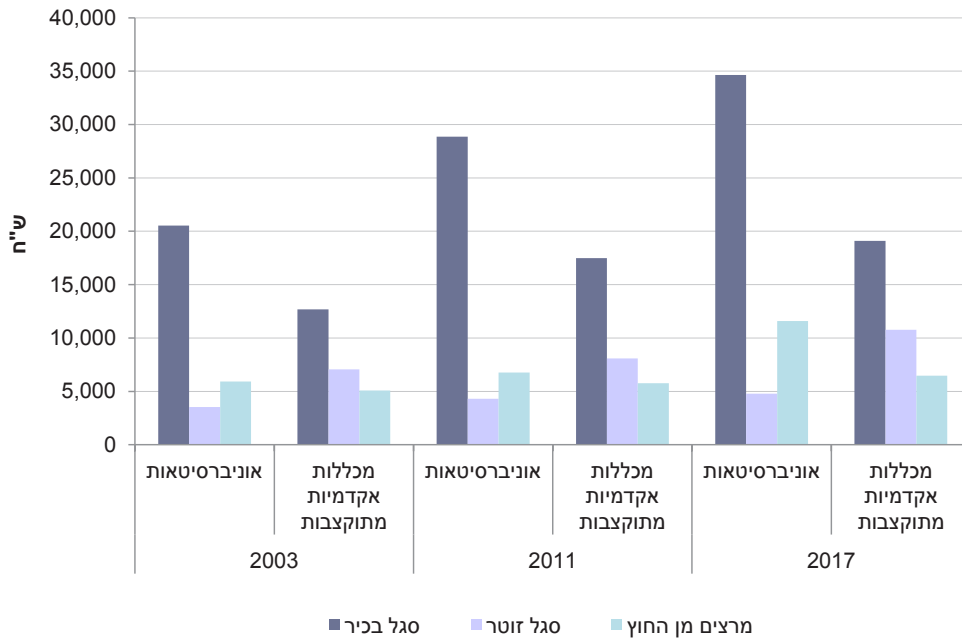

1 לא כולל מכללות פרטיות.

שכר חודשי ממוצע למשרה

בשנת 2017 השכר החודשי הממוצע למשרה בסגל האקדמי היה 16,285 ש"ח באוניברסיטאות ו-9,909 ש"ח במכללות האקדמיות המתוקצבות. בשנים 2003-2017 השכר החודשי הממוצע למשרה באוניברסיטאות עלה ב-33.6%, ובמכללות האקדמיות המתוקצבות הוא עלה ב-39.9%.

שכר חודשי ממוצע למשרה בסגל אקדמי, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה שנים נבחרות

חינוך על-תיכון (לא-אקדמי)

לצד לימודים גבוהים לתארים אקדמיים, קיימים מסלולים מגוונים (פורמליים ובלתי פורמליים) המאפשרים לאדם להשלים את השכלתו ולרכוש כלים להשתלבות בשוק העבודה. אחד המסלולים המרכזיים הוא החינוך העל-תיכון (לא-אקדמי), המאופיין בלימודים הנמשכים כשנתיים, כגון לימודי הנדסאות. בסיום הלימודים מוענקת תעודה (שאינה אקדמית).

בשנת 2018 למדו בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) 59.1 אלף תלמידים (מהם 23.7 אלף תלמידים חדשים). 63.7% מכלל התלמידים למדו הנדסאות, טכנאות ודומיהן, ו-35.6% למדו הוראה. בקרב גברים 90.7% למדו הנדסאות, טכנאות ודומיהן, בעוד שבקרב נשים 63.2% למדו הוראה.

בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) 54.8% מהתלמידים (32.4 אלף) למדו בתחום הנדסאות בפיקוח מה"ט (המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ובמדע במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים), ומהם 12.2 אלף היו תלמידים חדשים.

ממעקב אחר תלמידים בתחום הנדסאות שהחלו ללמוד בשנת 2013 עולה כי מתוך 12.9 אלף תלמידים 43.1% היו זכאים לתעודת הנדסאי (בתוך חמש שנים מתחילת לימודיהם). אחוז הזכאים היה גבוה יותר בקרב נשים לעומת גברים (48.2% ו-41.3%, בהתאמה).

קורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

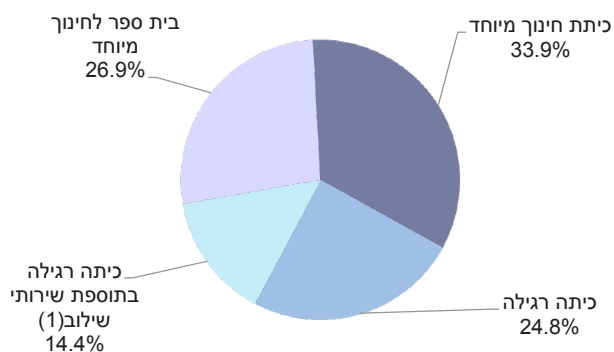
לצד החינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) קיים מגוון רחב של הכשרות מקצועיות קצרות יותר, וחלקן נעשות בפיקוח משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. בשנת 2017 למדו 50.5 אלף תלמידים בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח המשרד (31.0 אלף היו זכאים לתעודה). ענפי ההכשרה הנפוצים ביותר בקרב גברים היו תחבורה (36.1%) וחשמל ואלקטרוניקה (18.8%), ובקרב נשים - מינהל (36.9%) וטיפול החן (34.5%).

נושאים מיוחדים בחינוך והשכלה

מעקב אחר ילדים בגני חינוך מיוחד

בשנת 2010 היו בגני חינוך מיוחד 3,651 ילדים בני 5 (ילידי 2004). במהלך שש השנים שלאחר מכן נערך מעקב כדי לבדוק באילו סוגי מסגרות השתלבו הילדים. נמצא כי בשנת 2016 רוב הילדים (60.8%) למדו במסגרת חינוך מיוחד גם כעבור שש שנים משהייתם בגן. השאר למדו בכיתה רגילה, וחלקם קיבלו שירותי שילוב.

ילדים שהיו בני 5 בגן חינוך מיוחד בשנת 2010, לפי סוג המסגרת שבה למדו בשנת 2016

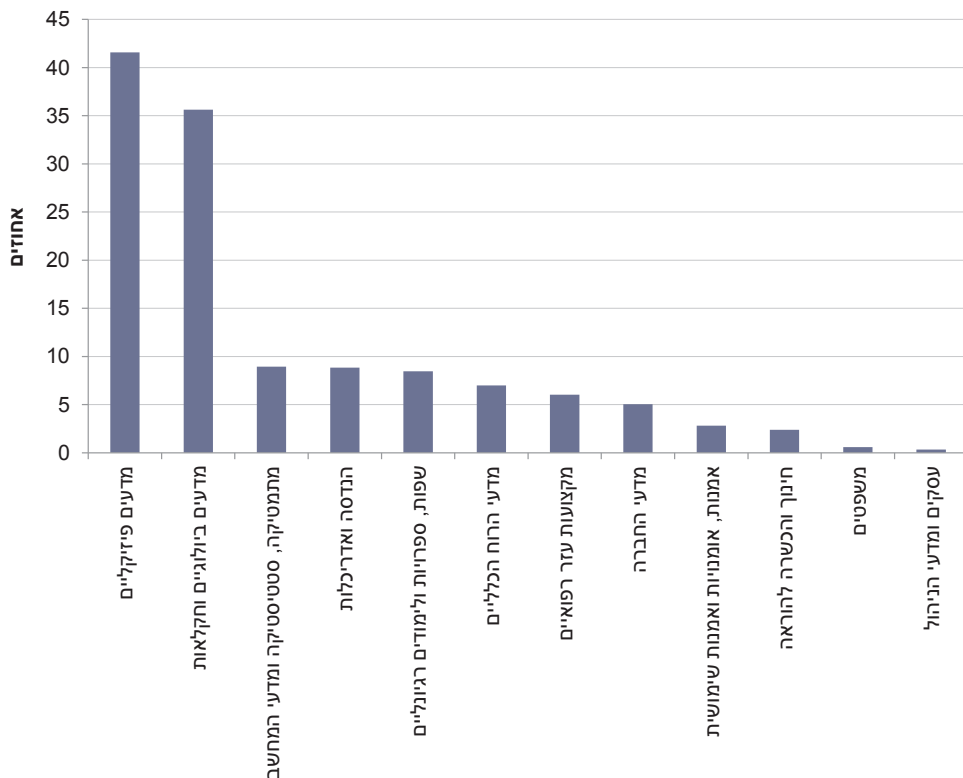

(1) כולל ילדים ששובצו בכיתה רגילה במסגרת המלצות ועדת דורנר.

מקבלי תארים במסלולים מחקריים באוניברסיטאות

6.4% ממקבלי תואר ראשון בשנת 2010 שיימו עד שנת 2017 גם תואר שני במסלול מחקרי (הכולל תזה). האחוז בקרב מקבלי תואר ראשון בתחום המדעים הפיזיקליים ובתחומי המדעים הביולוגיים והחקלאות היה גבוה מאוד (41.6%-1-35.6%, בהתאמה), כלומר אחד מכל 2-3 בוגרי תואר ראשון בתחומים אלו סיים תואר שני מחקרי. בתחום מדעי החברה כ-1 מתוך 20 בוגרים סיים תואר שני מחקרי. לעומת זאת, בתחום העסקים ומדעי הניהול ובתחום המשפטים רק 0.3%-1-0.6%, בהתאמה, סיימו תואר שני מחקרי - כלומר רק אחד מ-300 בוגרי תואר ראשון בעסקים ומדעי הניהול ואחד מ-170 בוגרי תואר ראשון במשפטים.

מקבלי תואר ראשון בשנת 2010 שסיימו תואר שני במסלול מחקרי עד 2017, לפי תחום לימוד בתואר הראשון

מחקר טאליס (TALIS)¹

מחקר טאליס (TALIS - Teaching and Learning International Survey) הוא המחקר הבין-לאומי המקיף והחדשני ביותר בנוגע לעבודת המורה ולסביבת הלימוד בבית הספר. אוכלוסיית היעד של המחקר היא מורים המלמדים בכיתות ז, ח או ט והמנהלים בבתי הספר שלהם. את המחקר עורך ארגון ה-OECD פעם בחמש שנים החל משנת 2008. במחקר בשנת 2018 השתתפו 31 מדינות החברות בארגון ה-OECD, וישראל השתתפה בו בפעם השנייה. עיבוד מחקר טאליס לשנת 2018 בוצע על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה).

מאפייני המורים

בשנת 2018 76% מהמורים בישראל היו נשים. האחוז היה גבוה בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית. בבתי ספר במדינות ה-OECD עמד אחוז המורות על 68% בממוצע.

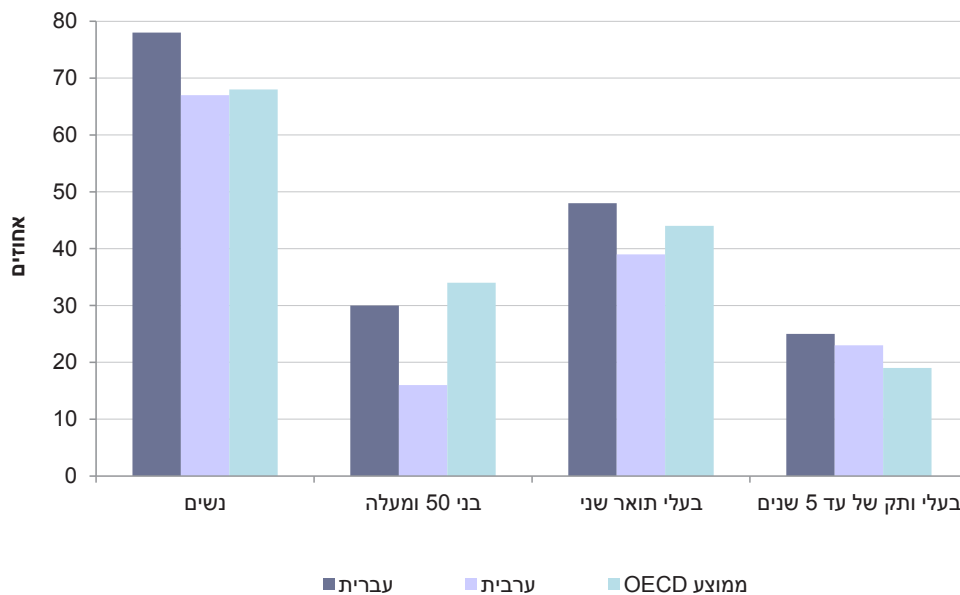
34% מהמורים במדינות ה-OECD היו בני 50 ומעלה, לעומת 27% מהמורים בישראל. אחוז המורים בני 50 ומעלה בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית היה כמעט כפול מהאחוז בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית (30% לעומת 16%, בהתאמה).

46% מהמורים בישראל בשנת 2018 היו בעלי תואר שני, מעט יותר מהממוצע במדינות ה-OECD (44%). האחוז היה גבוה יותר בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית.

כרבע מהמורים בישראל היו בעלי ותק של עד 5 שנים, ללא הבדל ניכר בין בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית או ערבית. אחוז המורים בעלי ותק של עד 5 שנים היה נמוך יותר במדינות ה-OECD (19% בממוצע).

1 הנתונים מתוך דוח טאליס 2018 של הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה). למידע נוסף והרחבה ראו: http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/MivchanimBenLeumiYim/Talis_2018.htm

מורים, לפי השפה המדוברת בבית הספר ותכונות נבחרות
בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע)
2018

מאפייני המנהלים

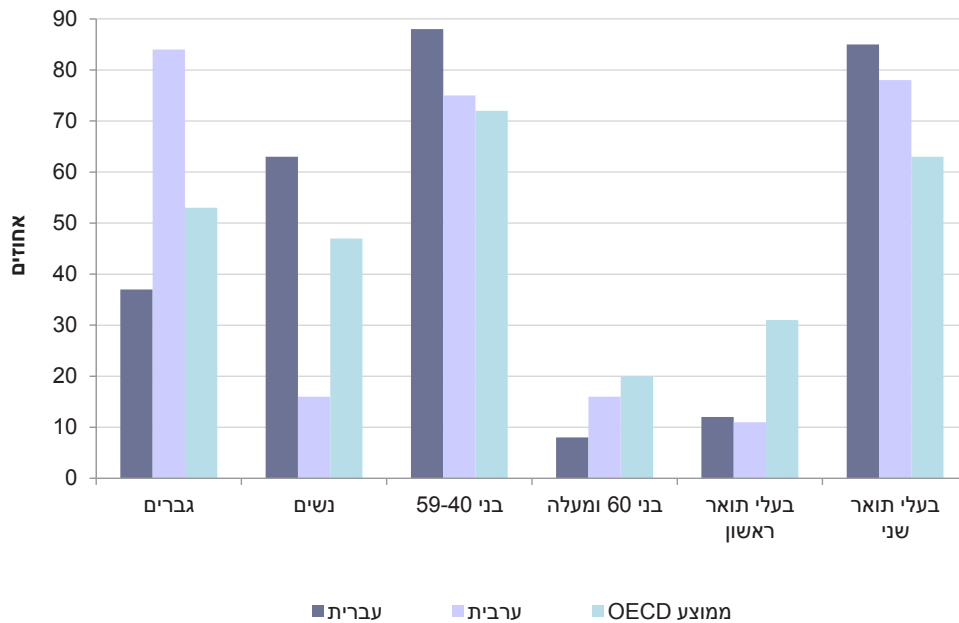
50% מהמנהלים בבתי הספר בישראל בשנת 2018 היו נשים, מעט יותר מהממוצע במדינות ה-OECD (47%). ניכר פער באחוז המנהלות בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית (63%) לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית (16%).

אחוז המנהלים בני 40-59 בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית היה 88%, גבוה מהאחוז בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית (75%). במדינות ה-OECD עמד האחוז על 72%. רק 8% מהמנהלים בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית היו בני 60 ומעלה. במדינות ה-OECD היה האחוז גבוה יותר - 20% בממוצע.

83% מהמנהלים בישראל בשנת 2018 היו בעלי תואר שני, אחוז גבוה באופן ניכר מהממוצע במדינות ה-OECD (63%).

מנהלים, לפי השפה המדוברת בבית הספר ותכונות נבחרות בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע)

2018

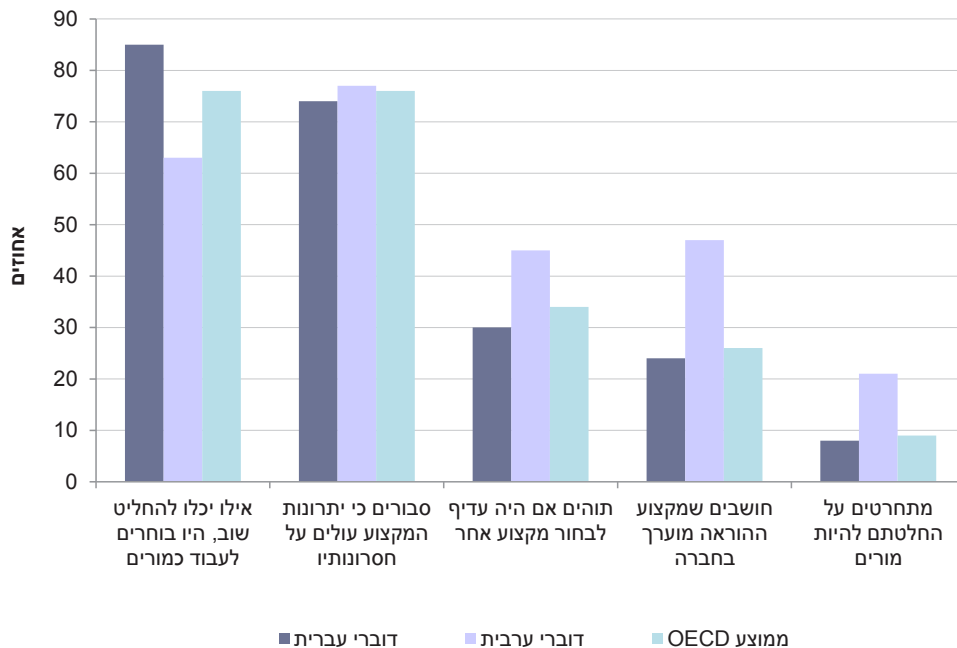

שביעות רצון ממקצוע ההוראה

בשנת 2018 שביעות הרצון של המורים בישראל ממקצוע ההוראה הייתה דומה לזו של המורים במדינות ה-OECD. אולם בישראל נמצאו הבדלים בין בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית לבין בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית: אחוז המורים שהיו בוחרים לעבוד כמורים (אילו יכלו להחליט שוב) היה גבוה בהרבה בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית (85% ו-63%, בהתאמה), ובהתאם לכך נמוכים אחוז המורים שתהו אם היה עדיף לבחור מקצוע אחר (30% ו-45%, בהתאמה) ואחוז המורים המתחרטים על החלטתם להיות מורים (8% ו-21%, בהתאמה). עם זאת, בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית אחוז המורים החושבים שמקצוע ההוראה מוערך בחברה היה גבוה יותר לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית (47% ו-24%, בהתאמה).

מורים, לפי השפה המדוברת בבית הספר ושביעות רצון ממקצוע ההוראה בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע)

2018

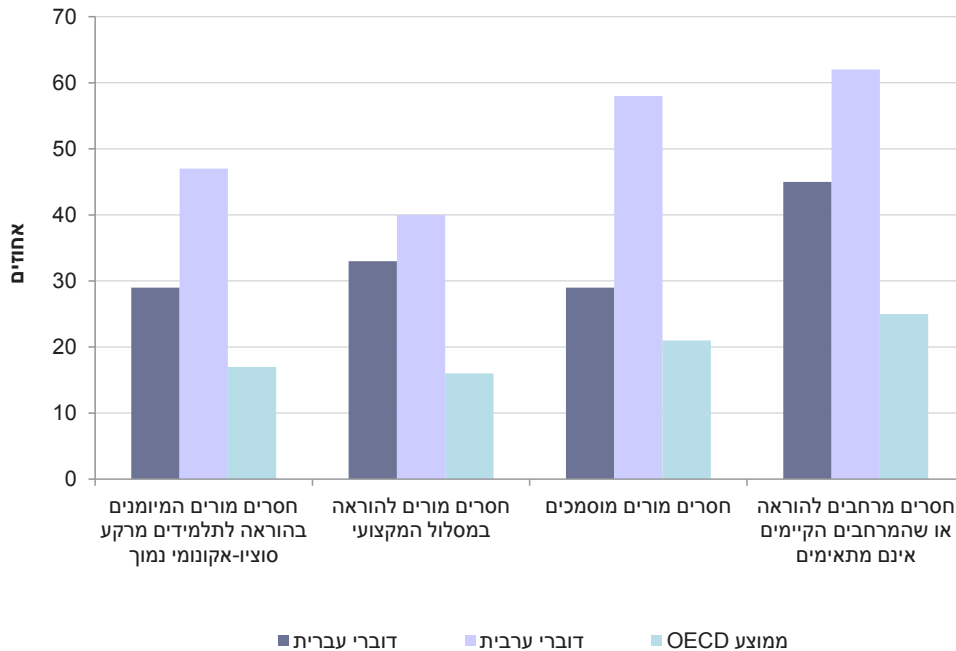
דיווחי מנהלים על חסמים להוראה איכותית

בשנת 2018 נמצא כי אחוז המנהלים שדיווחו על חסמים להוראה איכותית (כגון חוסר במורים מתאימים ובמרחבים מספיקים) היה גבוה בישראל לעומת מדינות ה-OECD. כמו כן, בישראל אחוז המנהלים שדיווחו על חסמים היה גבוה יותר בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית לעומת בתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית.

50% מהמנהלים בישראל ציינו כי בבתי הספר **חסרים מרחבים להוראה או שהמרחבים הקיימים אינם מתאימים**, לעומת 25% מהמנהלים במדינות ה-OECD. 35% מהמנהלים בישראל ציינו כי **חסרים מורים להוראה במסלול המקצועי**, לעומת 16% מהמנהלים במדינות ה-OECD. 37% מהמנהלים בישראל ציינו כי בישראל **חסרים מורים מוסמכים** (58% בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית ו-29% בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית), לעומת 21% מהמנהלים במדינות ה-OECD. 35% מהמנהלים בישראל ציינו כי **חסרים מורים המיומנים בהוראה לתלמידים מרקע סוציו-אקונומי נמוך** (47% בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא ערבית ו-29% בבתי ספר שהשפה המדוברת בהם היא עברית) לעומת 17% בלבד מהמנהלים במדינות ה-OECD.

מנהלים, לפי השפה המדוברת בבית הספר ודיווחים על חסמים להוראה איכותית בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע)

2018

למילון המונחים

לנתוני התרשימים

ללוחות השנתיים - חינוך והשכלה

לעמוד הנושאי - חינוך והשכלה